

РЕЗИМЕ ОД КОНСУЛТАЦИЈА СО ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ

за предизвиците и приоритетите во секторот „КОНКУРЕНТНОСТ И ИНОВАЦИИ“

Цел на секторската консултацијата одржана од „ИПА 2 механизам за граѓанските организации“ (IPA2CSO), беше да се дискутираат политиките, програмите, предизвиците како и приоритетите во овој сектор¹, а мислењата и ставовите потоа да се претстават на релевантните чинители, вклучително и на Делегацијата на ЕУ во Македонија како инпут за Нацрт-извештајот на Европската комисија за напредокот на Република Македонија за 2016. Консултацијата за овој сектор се одвиваше по електронска пошта, а повикот се дистрибуираше преку базата на контакти на ИПА 2 механизмот, канцеларијата на TACSO во Македонија, базата на граѓански организации на Секретаријатот за европски прашања, како и други контакти на граѓански организации кои работат во секторот. Поради специфичната економска тематика на овој сектор особено внимание се обрна, покрај здруженијата и фондациите, да се контактираат и стопанските комори во Македонија. Ова резиме ги вклучува коментарите добиени во периодот од 18 март заклучно со 7 април 2016 г.

Клучни наоди

Значаен напредок претставува **донесувањето на Стратегија за конкурентност** со акционен план на Република Македонија, 2016–2020, за што иницијативи покренале и дел од граѓанските организации што работат на оваа тема. Стратегијата за конкурентност предвидува реални финансиски средства за реализација на мерките. Иако повеќе релевантни граѓански организации се консултирани при изработката на Стратегијата иучествувале во соодветните работни групи, сепак значаен пропуст е направен со невклучувањето на здруженијата на потрошувачите во овој процес. Потрошувачите како економска група која создава околу 70% од бруто домашниот производ во Македонија воопшто не се опфатени во SWOT анализата и целите на Стратегијата, а индиректно се спомнати само во мерката за *Проширување на извозот и интернационализација*. Оттука, здруженијата на потрошувачите сметаат дека Стратегијата не создава услови за надминување на влошувањето на оценката за Македонија во однос на првиот столб на Индексот на глобална конкурентност – кој се однесува на институциите кои треба да создадат доверба кај потрошувачите и инвеститорите.

Во однос на **спроведувањето на Стратегијата за иновации** на Република Македонија 2012–2020, граѓанските организации сметаат дека е позитивно успешното функционирање на Фондот за иновации и технолошки развој, кој во 2015 година почна да дава поддршка на компаниите, научно-истражувачките и високо-образовните институции. Другите предвидени мерки и активности од Стратегијата не се спроведуваат ефективно.

¹ Секторот е дефиниран во Индикативниот стратески документ за Република Македонија, 2014–2020, достапен на англиски јазик на http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20140919-csp-former-yugoslav-republic-of-macedonia.pdf

Граѓанските организации ги оценуваат како недоволни консултациите спроведени при креирањето на **документот за развој на Локалната и регионалната конкурентност**, во склоп на ИПА 2014.

Во минатата година, граѓанските организации како **позитивни** ги третираат активностите на државата за привлекувањето на странските инвеститори и создавање поволен амбиент за нив, и за развој на механизми за соработка меѓу јавниот и приватниот сектор во областа на градежништвото. **Отсутнуваат позитивни промени** во развој на претприемаштвото и продуктивноста на малите и средни претпријатија, унапредување на извозниот сектор и на неговата поддршка, пристапот до соодветни советодавни услуги, обуки и менторска поддршка за бизнисите, зајакнување на истражувачките и развојните дејности, интернационална размена на знаења и вмрежување на бизнисите. **Недостасуваат ефективни мерки и активности** кои ќе придонесат за унапредување на знаењата и способностите на работната сила и за пристапот до соодветни финансиски средства за претприемачите, малите и средни претпријатија. Отсутнуваат забележителни и ефективни мерки и активности на индустриската политика.

Не се забележани позитивни промени во подобрување на правната, институционалната рамка и политиките за државна помош, финансиски услуги, лиценцирање, трговско право, интелектуална сопственост, и заштитата на инвеститорите. Во однос на **заштитата на потрошувачите**, не беше донесен нов закон за заштита на потрошувачите и покрај тоа што Националната програма за усвојување на правото на ЕУ предвидуваше тоа да се случи во 2015 година. Недонесувањето на законот, меѓу другото, спречи да се создадат услови за ефективна и ефикасна заштита на колективните интереси на потрошувачите преку вонсудски и судски постапки, и за обезбедување подобра координација и соработка помеѓу потрошувачите, трговците, давателите на услуги, државните институции и здруженијата на потрошувачи – во насока на сузбивање на нечесните пазарни практики и јакнење на довербата кај потрошувачите и компаниите.

И покрај заложбата на Владата во 2015 г. да донесе **Стратегија за поттикнување на општествената одговорност на претпријатијата**, тоа не се случи. Меѓу другото, Стратегијата требаше да помогне за изградба на **конкурентни предности** преку подобрување на имиџот на компаниите и намалување на репутациските ризици – вклучително и за странските инвеститори кои ќе се одлучат да вложат во Македонија. Во отсуство на ваков стратегиски документ, јавната политика не води доволно сметка за подигнување на квалитетот на инвеститорите кои се привлекуваат.